

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра банківської справи та страхування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

_____ Анатолій ДІБРОВА

“13” травня 2025 р

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри банківської справи та
страхування

протокол №12 від “12” травня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ Вікторія КОСТЮК

“РОЗГЛЯНУТО”

Гарант ОП **«Фінанси і кредит»**

_____ Юлія НЕГОДА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Операції з цінними паперами на фондовому ринку

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма: Фінанси і кредит

Факультет: економічний

Розробник: зав. каф. банківської справи та страхування, к.е.н., доцент

Костюк В.А.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Операції з цінними паперами на фондовому ринку»

Курс призначений для студентів, які прагнуть отримати глибокі знання та практичні навички в галузі операцій з цінними паперами на сучасному фондовому ринку. Курс охоплює ключові поняття, принципи функціонування ринку, різні види цінних паперів, торгові стратегії, ризики та регуляторні аспекти. Особлива увага приділяється практичним прикладам та аналізу реальних ринкових ситуацій

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	«Бакалавр»	
Спеціальність	072 „ «Фінанси, банківська справа та страхування» ”	
Освітня програма	Фінанси і кредит	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	4	4
Семестр	8	8
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	6 год.
Самостійна робота	120 год.	168 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	1 год.

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у підготовці фахівців здатних ефективно працювати в сфері інвестиційної діяльності, біржової торгівлі та фінансового посередництва.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств,

фінансові ринки, банківська система та страхування);

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;

СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку;

СК 13. Здатність аналізувати та прогнозувати основні тенденції розвитку аграрного сектору з відповідним фінансово-кредитним забезпеченням та страховим захистом.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усь-ого	у тому числі					усь-ого	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ													
Тема 1 Вступ до фондового ринку та його функціонування	1	4	2	2					0,5	0,5			
Тема 2 Види цінних паперів та їх характеристики	2	4	2	2					0,5	0,5			
Тема 3 Інфраструктура фондового ринку	3	4	2	2					0,5	0,5			
Тема 4 Регулювання фондового ринку та правові аспекти	4	4	2	2			40		0,5	0,5			56
Самостійна робота 1 Основи формування фондового ринку		40											
Разом за змістовим модулем 1		56	8	8			40	60	2	2			56
Змістовий модуль 2. АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРИ ОПЕРАЦІЯХ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ													
Тема 5 Аналіз цінних паперів: фундаментальний аналіз	5	6	3	3					0,5	0,5			
Тема 6	6	6	3	3					0,5	0,5			

Аналіз цінних паперів: технічний аналіз													
Тема 7 Торгові стратегії на фондовому ринку	7	4	2	2			40		0,5	0,5			56
Тема 8 Операції з акціями	8	4	2	2					0,5	0,5			
Самостійна робота 2 Торгові стратегії на фондовому ринку		40											
Разом за змістовим модулем 2		60	10	10			40	60	2	2			56
Змістовий модуль 3. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОРТФЕЛЕМ													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 9 Операції з облігаціями	9	4	2	2			40		0,5	0,5			56
Тема 10 Похідні фінансові інструменти: ф'ючерси та опціони	10	4	2	2					0,5	0,5			
Тема 11 Управління портфелем цінних паперів	11	6	3	3					0,5	0,5			
Тема 12 Ризики на фондовому ринку та управління ними	12	6	3	3					0,25	0,25			
Тема 13 Сучасні тенденції та майбутнє фондового ринку	13	4	2	2					0,25	0,25			
Самостійна робота 3 Тенденції та майбутнє фондового ринку		40											
Разом за змістовим модулем 3		64	12	12			40	60	2	2			56
Разом за семестр		180	30	30			120	180	6	6			168

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до фондового ринку та його функціонування	2
2	Тема 2. Види цінних паперів та їх характеристики	2
3	Тема 3. Інфраструктура фондового ринку	2
4	Тема 4. Регулювання фондового ринку та правові аспекти	2
5	Тема 5. Аналіз цінних паперів: фундаментальний аналіз	3
6	Тема 6. Аналіз цінних паперів: технічний аналіз	3

7	Тема 7. Торгові стратегії на фондовому ринку	2
8	Тема 8. Операції з акціями	2
9	Тема 9. Операції з облігаціями	2
10	Тема 10. Похідні фінансові інструменти: ф'ючерси та опціони	2
11	Тема 11. Управління портфелем цінних паперів	3
12	Тема 12. Ризики на фондовому ринку та управління ними	3
13	Тема 13. Сучасні тенденції та майбутнє фондового ринку	2
Разом		30

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до фондового ринку та його функціонування	2
2	Тема 2. Види цінних паперів та їх характеристики	2
3	Тема 3. Інфраструктура фондового ринку	2
4	Тема 4. Регулювання фондового ринку та правові аспекти	2
5	Тема 5. Аналіз цінних паперів: фундаментальний аналіз	3
6	Тема 6. Аналіз цінних паперів: технічний аналіз	3
7	Тема 7. Торгові стратегії на фондовому ринку	2
8	Тема 8. Операції з акціями	2
9	Тема 9. Операції з облігаціями	2
10	Тема 10. Похідні фінансові інструменти: ф'ючерси та опціони	2
11	Тема 11. Управління портфелем цінних паперів	3
12	Тема 12. Ризики на фондовому ринку та управління ними	3
13	Тема 13. Сучасні тенденції та майбутнє фондового ринку	2
Разом		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основи формування фондового ринку	40
2	Торгові стратегії на фондовому ринку	40
3	Сучасні тенденції та майбутнє фондового ринку	40
Разом		120

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист розрахункових робіт;
- залік.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ		
Практична робота 1. Вступ до фондового ринку та його функціонування	ПРН 11, 14 Знати: Основи функціонування фондового ринку, його структуру, інструменти, учасників та типи операцій з цінними паперами. Принципи організації торгівлі на фондовому ринку, типи торговельних систем (біржові, позабіржові), правила їх роботи та доступу. Законодавчу та нормативно-правову базу, що регламентує професійну діяльність з цінними паперами в Україні та відповідність міжнародним стандартам. Уміти: з'ясувати місце ринку цінних паперів у структурі фінансового ринку на основі акумулювання грошових нагромаджень кредитно-фінансових інститутів, корпорацій, підприємств, держав та приватних осіб. Визначати роль і функції основних учасників фондового ринку та їх взаємодію. Орієнтуватися у правовому полі професійної діяльності на фондовому ринку, застосовувати законодавчі норми до типових ситуацій.	15
Практична робота 2. Види цінних паперів та їх характеристики		15
Практична робота 3. Інфраструктура фондового ринку		15
Практична робота 4. Регулювання фондового ринку та правові аспекти		15
Самостійна робота 1. Основи формування фондового ринку		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРИ ОПЕРАЦІЯХ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ		
Практична робота 5. Аналіз цінних паперів: фундаментальний аналіз	ПРН 11, 14. Знати: залежно від обсягу та терміну інвестування застосовуються два основні підходи: фундаментальний і технічний аналіз цінних паперів, обидва є індикаторами стану ринку та доповнюють один одного. Сутність та застосування торгових стратегій на фондовому ринку, типи розміщення цінних паперів. Уміти: застосовувати аналітичний інструментарій при операціях з цінними паперами. Визначати учасників та їх функції у процесі організації торгівлі, аналізувати біржову інфраструктуру, розраховувати очікувану дохідність та стандартне відхилення, коефіцієнт варіації для	15-
Практична робота 6. Аналіз цінних паперів: технічний аналіз		15
Практична робота 7. Торгові стратегії на фондовому ринку		15
Практична робота 8. Операції з акціями		15

Самостійна робота 2. Торгові стратегії на фондовому ринку	проекту, коефіцієнт бета акції та розраховувати необхідну ставку доходу акції.	10
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПОРТФЕЛЕМ		
Практична робота 9. Операції з облігаціями	ПРН 11, 14. Знати: особливостей розміщення цінних паперів за відкритою та закритою передплатою на основі етапів конструювання цінних паперів та вирішенні завдань. основи аналізу ризику учасників ринку похідних фінансових інструментів та з'ясування можливостей їх використання з метою здійснення та проведення різних стратегій учасників ринку цінних паперів. Вміти: визначати доцільність інвестицій з використанням методів розрахунків, а саме – визначення терміну окупності, визначення середнього балансового прибутку та визначення чистої теперішньої вартості. Формувати базову стратегію управління активами, оцінювати ефективність інвестування.	15
Практична робота 10. Похідні фінансові інструменти		15
Практична робота 11. Управління портфелем цінних паперів		10
Практична робота 12. Ризики на фондовому ринку та управління ними		10
Практична робота 13. Сучасні тенденції та майбутнє фондового ринку		10
Самостійна робота 3. Тенденції та майбутнє фондового ринку		10
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3)/3 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4905>;
- Костюк В.А., Музиченко Т.О. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Професійна діяльність на фондового ринку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (ОП «Фінанси і кредит»). В-во «Компринт», 2024. 42 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Ваніна Н. М. Ринок цінних паперів. Практикум: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2014. 176 с.
2. Вергелюк Ю.Ю. (2023). Інвестування на ринку FINTECH. MODELING THE DEVELOPMENT OF THE ECONOMIC SYSTEMS, (1), 50-56. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-7-7>
3. Завгородня Т. П., Костюк В.А., Холодний Г.О., Скрипник В.В. Безпекове стратегування управління інноваційними бізнес–процесами та капіталізацією в агропродовольчій сфері в умовах глобалізації фінансових ринків [Електронний ресурс] / Т. П. Завгородня, В. А. Костюк, Г. О. Холодний, В. В. Скрипник. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 3. С. 116-124. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2022_3_18
4. ЗАКОН УКРАЇНИ Про ринки капіталу та організовані товарні ринки <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/print1491296480899025#Text>
5. Князь С.В., Бець М.Т., Фарат О.В., Косовська В.В. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Організаційно-методичні положення державної атестації. К.: 2019. 619 с.
6. Коваленко Ю.М., Белінська Я.В., Вергелюк Ю.Ю. Теоретико-методологічний концепт інституційних трансформацій на міжнародних і національних ринках криптовалют. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2023. № 2. С. 166-183.
7. Костюк В.А., Владика Ю. П., Охріменко В.В. Управління інвестиційним портфелем банку//Фаховий науковий журнал "Приазовський економічний вісник". 2021. №2 (25). С. 165-168.
8. Костюк В.А., Коробович Л.П., Владика Ю.П. Чинники впливу на інвестиційну активність аграрних підприємств регіону. Вісник ХНТУ. 2022. №1(80), С. 135-141.
9. Костюк В.А., Костик К.Ю., Файчук О.В., Розвиток фондового ринку в Україні в умовах війни. Ефективна економіка. №11. 2023. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.54>
10. Майстер А. В. ФОНДОВИЙ РИНОК: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ Ефективна економіка. 2023. № 11. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.33>
11. Мендрул О. Г. Фондовий ринок: операції з цінними паперами : навч. посіб. О. Г. Мендрул, І. А. Павленко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. – Вид. 4-ге, допов. та перероб. – Київ : КНЕУ, 2025. – 156 с.
12. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
14. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua>
15. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
16. Поважний О.С. Цінні папери і фондовий ринок: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2014. 364 с.
17. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 № 5178-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>
18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>

19. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>
20. Рамський А.Ю., Жукова Ю.М., Обушний С.М. Ринок цінних паперів у питаннях та відповідях: навч. посіб. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 228 с.
21. Фондовий ринок: практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Дергалюк М.О.– Електронні текстові дані (1 файл: _____ Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 99 с.
22. Фондовий ринок: підручник; у 2 кн.; за ред. д.е.н., проф., члена-кореспонд. НАН України В.Д. Базилевича. Кн. 1. Київ: Знання, 2015. 621 с.
23. Цінні папери: сутність, види та як працює фондовий ринок https://about.pumb.ua/presscenter/narodnyu_bankir/item/7456-cnn-paperisutnstj-vidi-ta-yak-pracyu-fondovij-rin